

Verksamhetsberättelse 2024

Donationsansvariga sjuusköterskor (DAS)

Donationsansvarig läkare (DAL)

Norrlands universitetssjukhus

Umeå 2025-02-07

Det årliga nationella donationsmötet hölls i Göteborg under två dagar i mars. Då samlades hela donations Sverige samt delar av transplantationsverksamheten samlas för att utbyta erfarenheter och lyssna på ny forskning om donation och transplantation.

Fokusen denna gång var NRP i Sverige – nu och i framtiden. Idag är det endast NRP lever men inom några år kommer troligtvis NRP hjärta att bli verklighet även i Sverige. En mycket uppskattad programpunkt var en transplanterad person som berättade sin historia från väntan på två underarmar med händer, till transplantationen rehabiliteringen och att sedan leva med två fungerande armar! Den första arm/handtransplantation i Sverige.

Uppföljning av donatorernas närstående har fortsatt och är mycket uppskattat. Under året har tio samtal ägt rum. DAS/DUS håller i samtalet tillsammans med IVA:s kurator samt oftast även DAL. Två av dessa har varit på THIVA där det varit ett nära samarbete för att introducera involverad personal i hur IVA lagt upp dessa samtal. Allt för att THIVA ska känna sig bekväma med att själva återkoppla närstående efter en donationsprocess. Dessa samtal har antingen skett digitalt eller på plats på IVA/THIVA.

Organdonatorer

Totalt antal organdonatorer på NUS blev **12** stycken.

IVA **11** donatorer varav **nio** DBD och **två** DCD.

THIVA **en** DBD donator.

Transplanterade organ – 36 räddade människoliv

- Dubbellunga 3
- Njurar 21
- Lever 8
- Hjärta 4

Donationsfrämjande aktiviteter

Även detta år uppmärksammade vi Donationsveckan. Den årligen återkommande nationella kampanjveckan som initieras av Socialstyrelsen inföll v 45. Syfte är att få fler att ta ställning till organ- och vävnadsdonation.

Donationsansvariga inledde veckan med att tända marschaller och ljus som symboliserade donatorer och mottagare av organ här på NUS. Under den veckan spelades korta informationsfilmer upp på informationsskärmar på NUS samt ute på HC. På IVA uppmärksammades också de donatorer som vi haft under året med tända ljus och gott fikabröd, berättelser från mottagare fanns att läsa.

Knappt 5000 personer anmälde sig till donationsregistret under årets donationsvecka. Det är en nedåtgående trend sedan 2023 och den lägsta siffran sedan 2016. Enligt Socialstyrelsens analys så ökar registreringen avsevärt när media berättar om transplanterade och organdonatorer. En vanlig vecka är det mellan 400 och 800 personer som registrerar sig.

Utbildningsinsatser

DCD

Lokalt på IVA NUS har DCD teamet simulerat DCD processen två gånger för att upprätthålla kompetensen och kvalitetssäkra arbetet. Under dessa förmiddagar har även övrig personal från an/op/iva inbjudits för att auskultera. Detta för att kompetent säkra processen.

Föreläst vid två tillfällen för personalen på THIVA.

Övrigt

Regionalt donationsmöte för organ och vävnadsdonation hölls i början av maj under två dagar. Denna gång på plats i Umeå då regionens donationsansvariga träffas och utbytte erfarenheter. Transplantationskoordinator och transplantationskirurg var inbjudna samt intressanta föreläsare. Olika donationsfall diskuterades.

Tillsammans med regionalt donationsansvariga arrangerade vi en nationell utbildning "Fortsättningskurs i organdonation" som hölls under två dagar i september här i Umeå. Detta för första gången som denna kurs hölls i den norra regionen.

DAL har föreläst för personal på akutmottagningen om organdonation med inriktning mot ICOD – Intensive care to facilitate organ donation. Därtill för neurologen, onkologen och hela norra sjukvårdsregionens ST-läkare i anesthesi och intensivvård.

DAS har föreläst för undersköterskor (inskolningsår) vid två tillfällen. För dialyspersonal inriktning på organdonation med lite extra tyngd på DCD, samt haft seminarium för IVA-VUB ssk vid två tillfällen efter de sett den förinspelade föreläsningen om organdonation. Detta seminarium är alltid lika uppskattat då vi även samtalar mycket om att ta hand om människor i kris och hur det påverkar oss som personal.

DAS samt R-DAS åkte tillsammans upp till Skellefteå för att uppdatera och diskutera donationsfrågor med Skellefteå:s DAS. Det var mycket uppskattat att få dela frågor och funderingar för att i slutändan inte missa möjliga organdonatorer.

Personal från IVA har skickats på följande utbildningar:

EDHEP (European Donor Hospital Education Programme)- utbildning i Göteborg – två IVA ssk och två IVA läkare

Grundutbildning i Donation, steg 2 i Umeå – en IVA ssk , tre IVA usk och två IVA-läkare

Personal

Monika Långström och Frida Pärson är fortsatt DAS lokalt tillsammans med Magnus Almeling som är både DAL och R-DAL tillsammans med Anneli Holst som är R-DAS.

Frida är även med i NAG – Nationell arbetsgrupp donation där alla sjukvårdsregionerna är representerade. Ett uppdrag har varit att bistå Socialstyrelsen i framtagandet av Donationsguiden och nationella handlingsplanen.

Magnus har under året valts till ordförande i VOG organ – (verksamhetsområdesgrupp).

Siv Häggström och Charlotta Gustavsson har fortsatt som DUS:ar (Donationsansvarigaundersköterskor). De ansvarar för närståendesamtalens planering och samarbetar fortsatt tätt med DAS

På THIVA har vi äntligen fått två engagerade kollegor, Ellinor Enström och Sara Werther som donationsombud. Deras uppdrag består av tätt samarbete med lokala DAS/DAL. De ska bland annat ombesörja lokala utbildningsinsatser, rutiner samt främja ett öppet förhållningssätt till organdonation på THIVA.

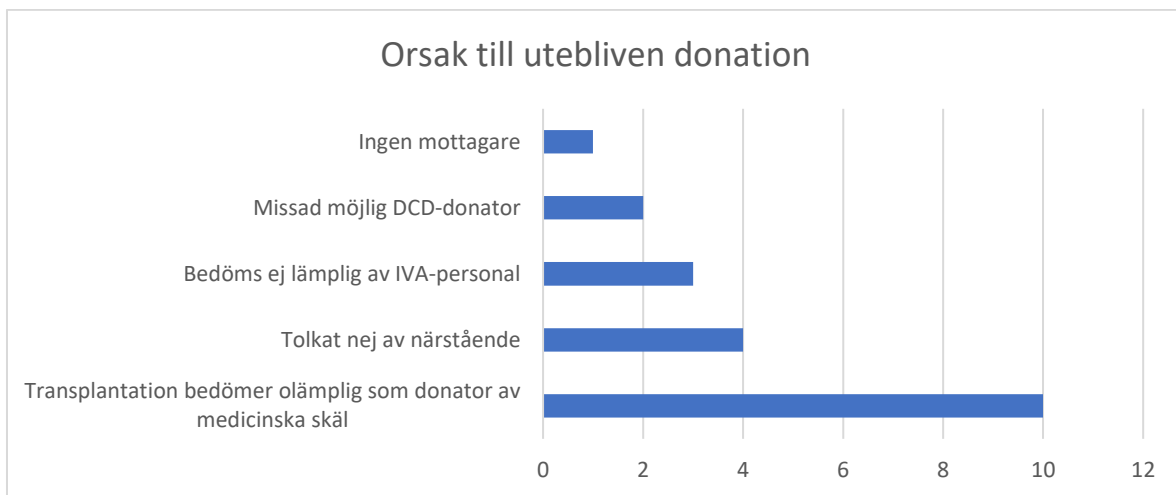
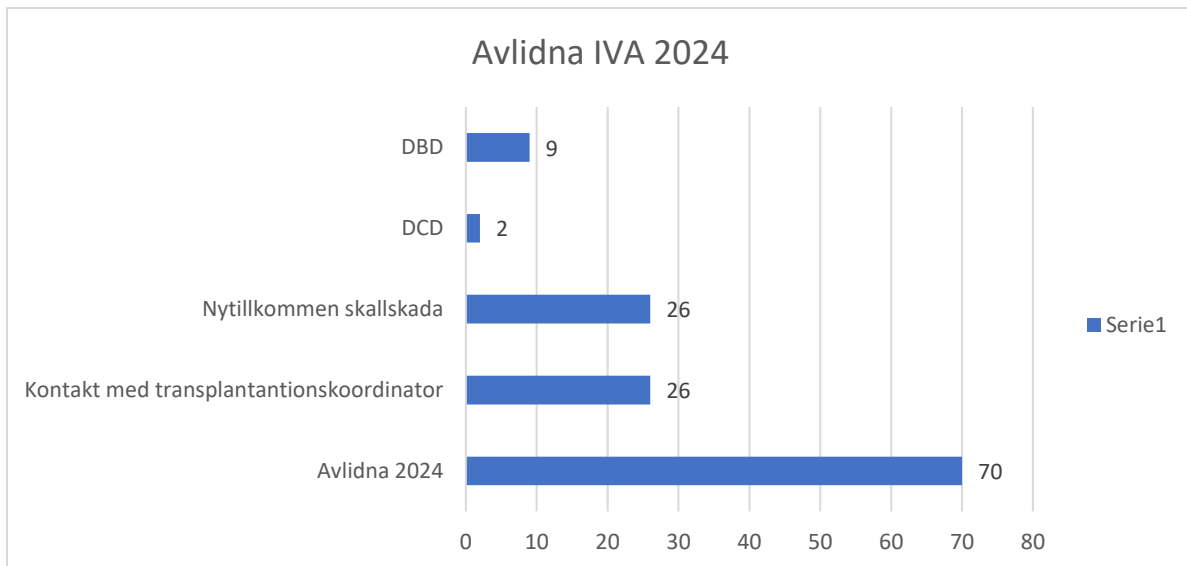
Donationsresultat

Organdonation

Totalt har 70 patienter avlidit på IVA under året. Varav 30 patienter hade en nytillkommen skallskada. Totalt var det 11 stycken organdonatorer. Vid 26 tillfällen har transplantationskoordinator kontaktats.

Orsak till utebliven donation:

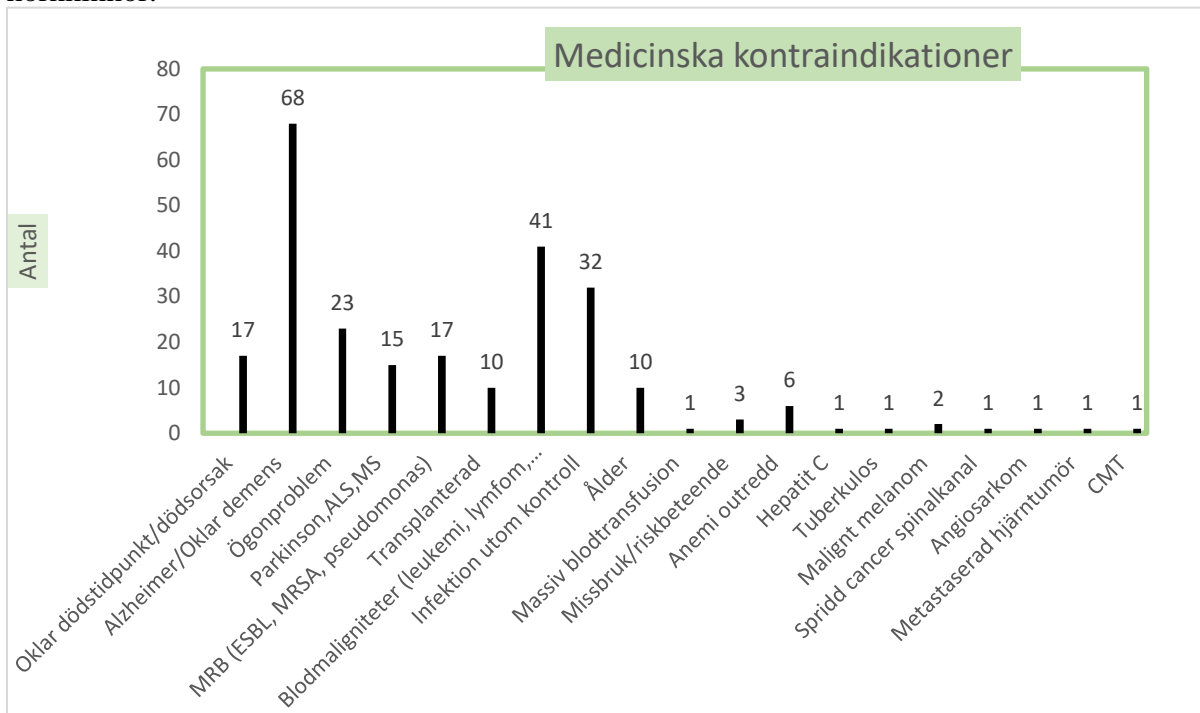
- Transplantationsverksamheten har bedömt **10** patienter som ”olämplig som donator av medicinska skäl”
- Tolkat nej av närstående **4** patienter
- Bedöms ej lämplig av IVA-personal **3** patienter
- Missade donatorer, då var det möjliga DCD-donatorer **2** patienter
- Ingen mottagare fanns för det aktuella organ som var lämplig för transplantation **1** patient.

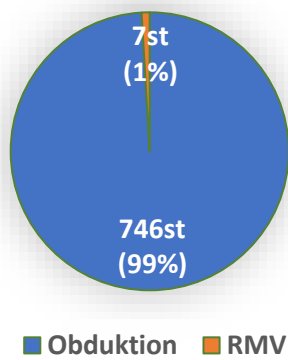
Vävnadsdonation

753 interna och 175 externa (Östersund 144 st, Skellefteå 31 st) vävnadsutredningar för hornhinnor och hjärtklaffar har gjorts under året. De vanligaste kontraindikationerna var blod/lymfmalignitet samt alzheimer/Parkinson/ALS. På NUS gav detta 43 hornhinnedonatorer 4 av dessa var organdonatorer. Av dessa var 36st godkända och gick till transplantation.

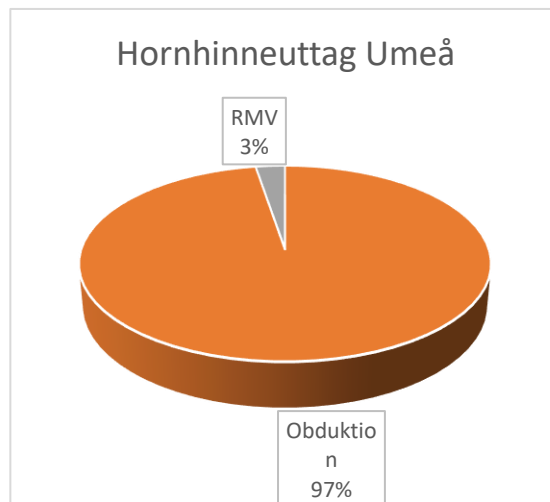
I Skellefteå 4 hornhinnedonatorer, 8 hornhinnor. I Östersund 1 hornhinnedonator, 2 hornhinnor.

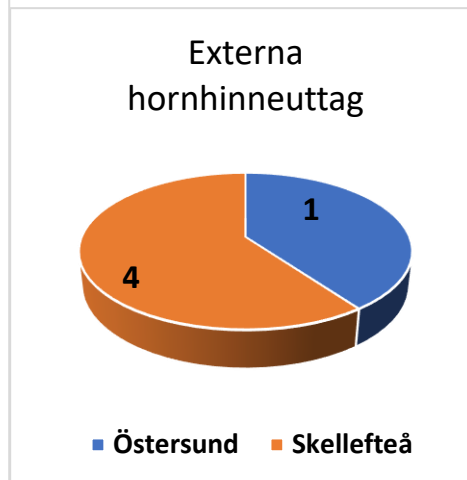
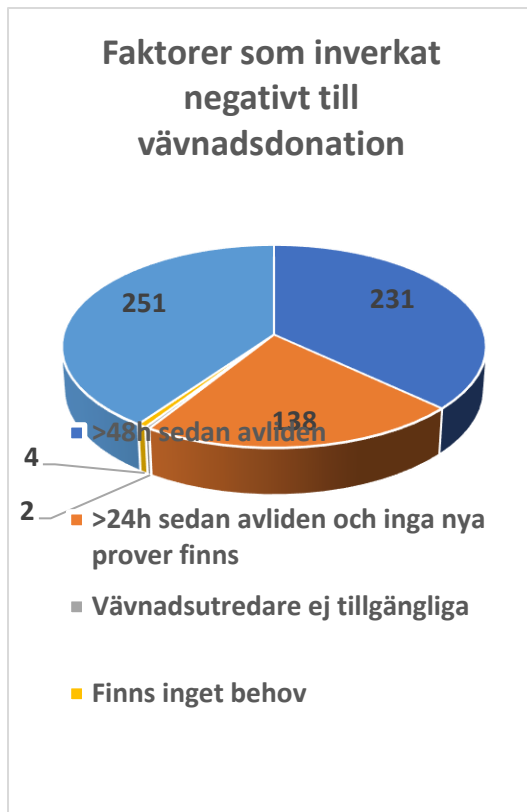

Antal utredningar i Umeå

Hornhinneuttag Umeå

Framtiden

- Fortsatt utbilda personalen inom an/op/iva i DCD processen med hjälp av simuleringar.
- Påbörja planering inför Nationella donationsmötet 2027 som ska hållas av norra regionen.
- Införande av TA-NRP – omhändertagande av hjärtan vid DCD???

Umeå 2025-02-07

Monika Långström

Donationsansvarig sjuksköterska
 Monika.h.langstrom@regionvasterbotten.se

Frida Pärson

Donationsansvarig sjuksköterska
frida.parsson@regionvasterbotten.se

Magnus Almeling

Donationsansvarig läkare
 Magnus.almeling@regionvasterbotten.se

